



KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 38
(Prot.Nr. 39,2.§)

2013.gada 29.jūlijā

Par tirgus dalībnieku apvienošanu

Lieta Nr.550/13/03.01./8

„Par UAB „Malinvest” izšķirošās ietekmes iegūšanu pār AS „Rīgas Dzirnavnieks”

Konkurences padome (turpmāk – KP) 2013.gada 19.martā ir saņēmusi apvienošanās ziņojumu, saskaņā ar kuru UAB „Malinvest” iegūst izšķirošu ietekmi AS „Rīgas Dzirnavnieks”, iegādājoties minētās sabiedrības akciju daļu (turpmāk – Ziņojums). Ziņojuma papildinājumi ir saņemti 2013.gada 26. un 27.martā.

Izvērtējot Ziņojumu un iesniegto papildus informāciju, KP secina, ka Ziņojums atbilst Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumos Nr.800 „Kārtība, kādā iesniedz un izskata pilno un saīsināto ziņojumu par tirgus dalībnieku apvienošanu” (turpmāk – Noteikumi Nr.800) noteiktajām prasībām. Ievērojot minēto, Ziņojuma saņemšanas diena ir 2013.gada 27.marts.

2013.gada 25.aprīlī KP pieņēma lēmumu Nr.19 „Par papildu izpētes uzsākšanu” lietā Nr.550/13/03.01./8 „Par UAB „Malinvest” izšķirošās ietekmes iegūšanu pār AS „Rīgas Dzirnavnieks” (turpmāk – Lieta).

UAB „Malinvest” (reģ. Nr.302639722), juridiskā adrese: Stoties 65, Vievīši, Lietuva.

AS „Rīgas Dzirnavnieks” (reģ. Nr.40003026603), juridiskā adrese: Lizuma iela 5, Rīga, Latvija.

Izvērtējot ziņojumā sniegto un papildus iegūto informāciju, KP

k o n s t a t ē j a:

1. Apvienošanās dalībnieki

1.1. Konkrētajā apvienošanās darījumā pircējs ir UAB „Malinvest”, bet AS „Rīgas Dzirnavnieks” ir mērķa sabiedrība. AS „Rīgas Dzirnavnieks” lielākais akcionārs līdz apvienošanās darījumam bija Zviedrijā reģistrētais uzņēmums LANTMANNEN CEREALIA AB.

Saskaņā ar 2013.gada 12.martā noslēgto pārdošanas līgumu uzņēmums LANTMANNEN CEREALIA AB pārdeva savā īpašumā esošās AS „Rīgas Dzirnavnieks” akcijas, kas sastādīja (*) no kopējā AS „Rīgas Dzirnavnieks” akciju apjoma.

(*). UAB „Malsena Plius” ir viena no lielākajām un modernākajām graudu pārstrādes sabiedrībām Lietuvā.

Ziņojumā ir norādīts, ka uzņēmumu grupas, kurā ietilpst UAB „Malinvest” un UAB „Malsena Plius”, īpašnieces ir divas Luksemburgas sabiedrības jeb „Amber fondi” Amber Trust SCA (Amber I) un Amber Trust II SCA (Amber II), kuras pieder dažādiem investoriem, bet tos pārvalda vienas un tās pašas juridiskās personas jeb ieguldījumu pārvaldes sabiedrības.

UAB „Malinvest” 25.03.2013. vēstulē ir sniegusi šādu informāciju:

1.2. Amber I

Amber Trust S.C.A., SICAF-SIF (Luksemburga), reģistrācijas numurs B-87.145, juridiskā adrese 412F Route, d'Esch, Luksemburga, pasta indekss 1030, ko uzrauga Luksemburgas Finanšu Sektora Uzraudzības Komisija, turpmāk – Amber I.

(*).

1.3. Amber II

Amber Trust II S.C.A., SICAF (Luksemburga), reģistrācijas numurs B-103.888, juridiskā adrese 412F Route, Luksemburga, pasta indekss 1030, ko uzrauga Luksemburgas Finanšu Sektora Uzraudzības Komisija, turpmāk – Amber II.

(*).

AS „Rīgas Dzirnavnieks” pašreizējie un plānotie darbības veidi ir: uzņēmums ražo un pārdod graudu produktus – visa veida kviešu un rudzu miltus, miltu maisījumus, pārslas un citus graudu produktus maiznīcām un konditorejām, kā arī produktus mazos iepakojumos gala patērētājiem.

2. Apvienošanās veids

Saskaņā ar KL 15.panta pirmās daļas 3.punktu: „Tirgus dalībnieku apvienošanās ir: (...) tāds stāvoklis, kad viena vai vairākas fiziskās personas, kurām jau ir izšķiroša ietekme pār vienu vai vairākiem tirgus dalībniekiem, vai viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst (...) tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem”.

Apvienošanās īstenota, UAB „Malinvest” iegādājoties (*) AS „Rīgas Dzirnavnieks” akciju.

3. Ziņojuma iesniegšanas pienākums

Apvienošanās ir paziņojama KP saskaņā ar KL 15.panta otrajā daļā noteikto: „Tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei pilnu ziņojumu, ja apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā ir bijis ne mazāks par 25 miljoniem latu.”

KL 15.panta otrā prim daļa nosaka, ka Ziņojumu neiesniedz, ja vienam no diviem apvienošanās dalībniekiem apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijā nepārsniedz 1,5 miljonus latu.

Apvienošanās dalībnieku kopējo apgrozījumu nosaka pēc Noteikumu Nr.800 III nodaļas „*Apgrozījuma aprēķināšana*” prasībām. Savukārt tirgus dalībnieka kopējo neto apgrozījumu aprēķina, saskaitot iepriekšējā finanšu gada ieņēmumus no tirgus dalībnieka darbības, preču pārdošanas un pakalpojumu sniegšanas Latvijā.

Saskaņā ar Ziņojumā norādīto kopējais apvienošanās dalībnieku apgrozījums ir Ls (*), t.i., pārsniedz 25 miljonus latu.

Nemot vērā augstāk minēto, KP secina, ka īstenojot konkrēto apvienošanās, izpildās KL 15.panta otrās daļas 1. punkta kritērijs, kas attiecas uz apvienošanās dalībnieku kopējo apgrozījumu.

Uz konkrēto apvienošanās darījumu nav attiecināms KL 15.panta otrās prim daļas izņēmums, jo katra apvienošanās dalībnieka neto apgrozījums pārsniedz 1,5 miljonus latu.

Tādējādi izpildās KL 15.panta otrās daļas 1.punktā noteiktais paziņošanas kritērijs (apgrozījums ne mazāks par 25 miljoniem latu) un konkrētā apvienošanās pakļaujama KP kontrolei, t.i., KP ir iesniedzams pilns apvienošanās ziņojums.

4. Konkrētie tirgi

Saskaņā ar Ziņojumā minēto informāciju, apvienošanās dalībnieki un to saistītie uzņēmumi darbojas šādos tirgos:

- industriālajiem patērētājiem paredzēto miltu ražošanas tirgus Baltijas valstīs (Igaunijā, Latvijā, Lietuvā);

- gala patērētājiem paredzēto miltu ražošanas tirgus Latvijā.

Tā kā graudi ir galvenā miltu izejviela un abi apvienošanās dalībnieki iepērk šos graudus kā izejvielu, tad apvienošanās tiešā veidā ietekmēs kviešu graudu un rudzu graudu iepirkuma tirgu. Tāpēc Lietā tiks definēts arī graudu iepirkuma tirgus, apskatot situāciju kviešu un rudzu graudu tirgū atsevišķi.

Apvienošanās dalībnieku pamatdarbība ir saistīta ar miltu ražošanu un pārdošanu. Saskaņā ar KL 1.panta 5.punktu *konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā teritorijā, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības.*

KP rīcībā esošā informācija liecina, ka pielietojums kviešu un rudzu miltiem ir atšķirīgs, jo no katra no šiem minētajiem miltu veidiem tiek cepta atšķirīga veida maize (baltmaize, rupjmaize u.c. veida maize). Papildus miltu ražotāji kviešu un rudzu miltus iedala vairākās šķirās jeb tipos.

Bez tam KP uzskata, ka konkrētos preces tirgus ir pamats nodalīt atkarībā no patēriņa veida, t.i., industriālajiem patērētājiem paredzētie milti un gala patērētājiem paredzētie milti, kas tiek fasēti un izplatīti atšķirīgi.

Attiecībā uz konkrēto ģeogrāfisko tirgu KP secina, ka tirgus teorētiski varētu būt plašāks nekā Latvijas teritorija, jo notiek gan miltu eksports, gan imports. Taču konkrētās apvienošanās dalībnieku sniegtā informācija liecina, ka (*).

4.1. 25.03.2013. UAB „Malinvest” vēstulē ir norādīts, ka UAB „Malsena Plius” faktiski eksportē industriālajiem patērētājiem paredzētos miltus uz Latviju un Igauniju.

Apvienošanās dalībnieku sniegtā informācija liecina, ka laika posmā no 2009.–2012.gadam UAB „Malsena Plius” uz Latviju eksportēto industriālajiem patērētājiem paredzēto miltu apjoms veidoja (*) no UAB „Malsena Plius” kopējā industriālajiem patērētājiem saražotās produkcijas apjoma.

Laika posmā no 2009.–2012.gadam UAB „Malsena Plus” uz Igauniju eksportēto industriālajiem patērētājiem paredzēto miltu apjoms veidoja (*) no UAB „Malsena Plus” kopējā industriālajiem patērētājiem saražotās produkcijas apjoma.

AS „Rīgas Dzirnavnieks” faktiski eksportē industriālajiem patērētājiem paredzētos miltus uz Lietuvu un Igauniju.

Laika posmā no 2009.–2012.gadam AS „Rīgas Dzirnavnieks” uz Lietuvu eksportēto industriālajam patēriņam paredzēto miltu apjoms veidoja (*) no AS „Rīgas Dzirnavnieks” kopējā industriālajiem patērētājiem saražotās produkcijas apjoma.

Laika posmā no 2009.–2012.gadam AS „Rīgas Dzirnavnieks” uz Igauniju eksportēto industriālajam patēriņam paredzēto miltu apjoms veidoja (*) no AS „Rīgas Dzirnavnieks” no AS „Rīgas Dzirnavnieks” kopējā industriālajiem patērētājiem saražotās produkcijas apjoma.

25.03.2013. UAB „Malinvest” vēstulē ir norādīts (*). Savukārt Ziņojumā ir norādīts, ka „(..) loģistikas izmaksas ir pamata barjera, jo produkts ir salīdzinoši lēts un smags, kā rezultātā konkurēt tirgū, kas ir vairāk kā 100 km no dzirnavu atrašanās vietas ir sarežģīti.” Lietā iegūtā informācija liecina, ka efektīvais miltu pārvadāšanas attālums ar speciālajām mašīnām ir ap 200 km.

Tādējādi miltu tirdzniecība efektīvi var notikt samērā ierobežotā ģeogrāfiskajā teritorijā.

4.2. Informācija, kas ir iegūta no Latvijas lielākajiem maizes un konditorijas izstrādājumu ražotājiem par miltu piegādātāju sastāvu un katra piegādātāja īpatsvaru kopējā miltu iepirkumā 2011. un 2012.gadā, liecina, ka Latvijas ražotāju un to saistīto uzņēmumu (piemēram AS „Dobeles dzirnavnieks” un „Tartu Mill”) īpatsvars ir prevalējošs (skat. Lēmuma 5.4.punktu).

Iegūtā informācija liecina, ka ārvalstu piegādātāju īpatsvars iepirkumos pamatā nepārsniedz 10%, (*). Tādējādi Lietā esošā informācija neļauj paplašināt ģeogrāfiskā tirgus robežas plašāk nekā Latvijas teritorija, jo pamatā industriālo miltu patēriņu nodrošina Latvijas miltu piegādātāji. Minēto informāciju apliecina arī tālāk šajā dokumentā ietvertā informācija, kuru ir snieguši lielie miltu pircēji attiecībā par savu miltu piegādātāju izvēli.

Izvērtējot situāciju, var secināt, ka Lietuvas un Polijas miltu piegādātāji pašlaik ir mazāk nekā pašreizējie piegādātāji, vairāk tie ir vērtējami kā potenciālie vai alternatīvie piegādātāji. Taču ņemot vērā UAB „Malsena Plus” neizmantoto jaudu apmēru (*), tad šīm uzņēmumiem ir iespējas palielināt savu klātbūtni Lietā definētajos tirgos, kas ir saistīti ar miltu tirdzniecību.

Savukārt graudu tirgus gadījumā tirgus ir plašāks nekā Latvijas teritorijā. Minētais secinājums ir balstīts uz tabulā Nr.3 iekļautās informācijas izvērtējuma, kā arī uz no Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP)¹ iegūto informāciju, ka gan graudu eksports, gan imports notiek pamatā Eiropas Savienības ietvaros, gan plašākā teritorijā, t.i. importa-eksporta darījumi notiek uz un no Krievijas, Kazahstānas un Apvienotajiem Arābu emirātiem.

Ņemot vērā minēto, apvienošanās dalībnieku darbība pārklājas šādos konkrētajos tirgos:

- industriālajiem patērētājiem paredzēto kviešu miltu tirgus Latvijas teritorijā;
- industriālajiem patērētājiem paredzēto rudzu miltu tirgus Latvijas teritorijā;
- gala patērētājiem paredzēto kviešu miltu tirgus Latvijā;
- gala patērētājiem paredzēto rudzu miltu tirgus Latvijā;
- graudu tirgus ES un plašākās robežās.

¹ 22.05.2013. e-pasta vēstule.

5. Apvienošanās izvērtēšana

5.1. Graudu tirgus

Tabula Nr.1, Kviešu un rudzu kopraža, iepirkums un vidējā iepirkuma cena²

	2010	2011	2012
Kviešu kopraža, tūkst. t	989,3	939,5	1539,8
Iepirkti kvieši pārskata gadā, tūkst t	915,6	862,9	1426,8
no tiem pārtikas	642,4	607,7	897,2
Rudzu kopraža, tūkst t	70,2	64,0	124,2
Iepirkti rudzi pārskata gadā, tūkst t	49,9	59,1	129,3
no tiem pārtikas	34,5	38,3	113,0

Tabula Nr.2, kvieši (tūkst., t)³

	2009/2010	2010/2011
Saražoti	1036,4	989,3
Imports	520,5	244,3
Kopā resursi	1556,9	1233,6
Eksports	1135,1	728,5
Krājumu izmaiņas	-22,9	1,4
Patēriņš	444,7	503,7
tai skaitā:		
sēklai	72,9	78,4
zudumi	0,3	0
lopbarībai	141,2	208,4
rūpnieciskai pārstrādei	31,7	27,3
pārtikai	198,6	189,6

Tabula Nr.3, rudzi (tūkst.t)

	2009/2010	2010/2011
Saražoti	162,2	70,2
Imports	25,2	10,7
Kopā resursi	187,4	80,9
Eksports	64,8	29,7
Krājumu izmaiņas	-1,3	-3,1
Patēriņš	123,9	54,3
tai skaitā:		
sēklai	13,0	7,6
zudumi	0,4	0
lopbarībai	34,7	0
rūpnieciskai pārstrādei	28,3	4,7
pārtikai	47,5	42,0

No minētā var secināt, ka kviešu eksports 2009.-2011.gadā ir ļoti būtisks, ievērojami pārsniedzot patēriņu. Informācija par 2011/2012 CSP vēl nav apkopota, bet KP rīcībā esošā

²Informācija no CSP.

³Datu avots ir Lauku atbalsta dienesta aprēķini.

informācija liecina, ka pagājušā sezonā Latvijas teritorijā bija laba graudaugu raža un būtisks graudu apjoms tika eksportēts.

Lietas dalībnieki Ziņojumā ir snieguši informāciju (apsvērumus) par graudu tirgu. Minētie dati atšķiras no tabulā Nr.1, 2, 3 iekļautās informācijas, kas varētu būt saistīts ar atšķirīgu uzskaites principu piemērošanu.

Tabula Nr.4, Graudu tirgus (no apvienošanās dalībnieku sniegtās informācijas)

	Graudu tirgus apjoms			
	2011		2012	
	Kvieši	Rudzi	Kvieši	Rudzi
Latvija	(*)	(*)	(*)	(*)
Baltija	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Rīgas Dzirnavniesks” iepirktais daudz., t	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Rīgas Dzirnavniesks” tirgus daļa Latvijā/Baltijā, %	(*) (<10)/ (*) (<10)	(*) (<30)/ (*) (<20)	(*) (<10)/ (*) (<10)	(*) (<10)/ (*) (<10)
UAB „Malsena Plus” iepirktais daudz., t	(*)	(*)	(*)	(*)
UAB „Malsena Plus” tirgus daļa Baltijā, %	(*) (<10)	(*) (<20)	(*) (<10)	(*) (<10)
AS „Dobeles dzirnavniesks” iepirktais daudz., t	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Dobeles dzirnavniesks” tirgus daļa Latvijā/Baltija, %	(*) (<20)/ (*) (<10)	(*) (<10)/ (*) (<10)	(*) (<20)/ (*) (<10)	(*) (<10)/ (*) (<10)

Aprēķinot AS „Rīgas Dzirnavniesks” tirgus daļu kviešu graudu tirgū, par pamatu ņemot CSP datus, kas ir par sezonu, nevis par kalendāro gadu, AS „Rīgas Dzirnavniesks” tirgus daļa 2011.gadā Latvijas teritorijā bija aptuveni (*) (<20%).

Lai iegūtu informāciju par apvienošanās ietekmi uz graudu tirgu, tika pieprasīti dati par LPKS „LATRAP” graudu iepirkuma apjomu, gan viedoklis par konkrēto apvienošanu. Salīdzinot LPKS „LATRAP” iepirkto graudu apjomu ar AS „Rīgas Dzirnavniesks” iepirkto graudu apjomu, var secināt, ka AS „Rīgas Dzirnavniesks” iepirktais graudu apjoms ir vairākas reizes mazāks nekā LPKS „LATRAP” iepirktais graudu apjoms. Tādējādi var secināt, ka AS „Rīgas Dzirnavniesks” nav pats nozīmīgākais graudu iepircējs Latvijas teritorijā.

LPKS „LATRAP” viedoklis par minēto apvienošanu ir, ka „*minētā apvienošanās samazinās kādas atsevišķas graudaugu kultūras (piemēra, auzas vai rudzi) iepirkumu Latvijas tirgū, jo AS „Rīgas Dzirnavniesks” ir izdevīgāk ražot viena veida produkciju tikai no vieniem graudiem, citu graudu malšanu deleģējot rūpnīcai Lietuvā. Likumsakarīgi, ka AS „Rīgas Dzirnavniesks”, tad neiepirks šos graudus, bet ievēdīs gatavo produkciju no Lietuvas.*”

Izvērtējot minēto informāciju, secināms, ka apvienošanās ietekme graudu tirgū būs nebūtiska pie nosacījuma, ja uzņēmumi saglabās esošās rudzu un kviešu miltu ražotnes Latvijas teritorijā.

5.2. Industriālajiem patērētājiem paredzēto kviešu miltu tirgus Latvijas teritorijā

Tabula Nr.5, Industriālo kviešu miltu tirgus (apvienošanās dalībnieku sniegtā informācija)

	Industriālo kviešu miltu realizētais apjoms			
	2011.gads		2012.gads	
	Pēc apgrozījuma, Ls	Pēc apjoma, t	Pēc apgrozījuma, Ls	Pēc apjoma, t
Latvija (no Ziņojuma)	(*)	(*)	(*)	(*)
Baltija (no Ziņojuma)	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Rīgas Dzirnavnieks”: Baltijā/Latvijā realizētais daudzums	(*)/(*)	(*)/(*)	(*)/(*)	(*)/(*)
AS „Rīgas Dzirnavnieks” tirgus daļa Latvijā/Baltijā, %	(*) (>40)/ (*) (<20)	(*) (>40)/ (*) (<20)	(*) (>40)/ (*) (<20)	(*) (>40)/ (*) (<20)
UAB „Malsena Plus”, Latvijā/Baltijā realizētais daudzums	(*)/(*)	(*)/(*)	(*)/(*)	(*)/(*)
UAB „Malsena Plus” tirgus daļa Latvijā/Baltijā %	(*) (<10)/ (*) (<20)	(*) (<10)/ (*) (<20)	(*) (<10)/ (*) (<20)	(*) (<10)/ (*) (<20)
AS „Dobeles dzirnavnieks” realizētais daudzums Latvijā	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Dobeles dzirnavnieks” tirgus daļa Latvijā %	-	(*) (>40)	-	(*) (<40)
Citi* Latvijā %	-	(*) (<10)	-	(*) (<20)

*- AB „Joniškio grudai”, „Kauno Grudai”, „Kedainiu grudai”, Polijas ražotāji („Gdanskie Mlyny” u.c.), „Fazer Mill&Mixes”.

Lietā ir iegūta informācija, ka industriālie klienti var tikt iedalīti divās pamata kategorijās – pircēji, kas iepērk precī bez iepakojuma jeb taras (milti tiek pārvadāti ar speciālām automašīnām) un klienti, kas pērk miltus maisos.

Ziņojumā ir norādīts, ka (*).

Pamatojoties uz apvienošanās dalībnieku sniegto informāciju par tirgus attīstību 2011. un 2012.gadā (*).

SIA „Fazer Latvija” sniegtā informācija liecina, ka maizes patēriņš katru gadu samazinās. Tabulā Nr.5 iekļautā informācija liecina, ka gan AS „Rīgas Dzirnavnieks”, gan AS „Dobeles dzirnavnieks” pārdotais kviešu miltu apjoms 2012.gadā, salīdzinot ar 2011.gadu, samazinājās, AS „Rīgas Dzirnavnieks” realizācijas apjoms Latvijā ir samazinājies par (*) (<10%), bet AS „Dobeles dzirnavnieks” par (*) (<20%). Savukārt AS „Rīgas Dzirnavnieks” realizācijas apjoms Baltijas teritorijā minētajā laika periodā ir pieaudzis par (*) (<10%). Tādējādi var secināt, ka Lietā ir iegūtas norādes, ka industriālo kviešu miltu tirgum, pretēji Ziņojumā norādītajam, var arī nebūt pieaugoša tendence.

UAB „Malsena Plus” realizācijas apjoms (t) 2012.gadā, salīdzinot ar 2011.gadu, Latvijas teritorijā samazinājās par (*) (>45%), arī Baltijas tirgū UAB „Malsena Plus” realizācijas apjoms ir samazinājies par (*) (<10%).

Izanalizējot tabulā Nr.5 ietverto informāciju, var secināt, ka UAB „Malsena Plus” tirgus daļa industriālajiem patērētājiem paredzēto kviešu miltu tirgū Latvijas teritorijā bija zem (*) (<10%). Līdz ar to apvienošanās tiešā veidā izraisaniecīgu koncentrāciju. Taču ņemot vērā UAB „Malsena Plus” brīvo jaudu apmēru kviešu miltu ražošanā (izmantots tiek aptuveni (*) no kapacitātes) un samērā neaktīvo piedalīšanos konkursos, jāsecina, ka UAB „Malsena Plus” stratēģija nav bijusi vērsta uz aktīvu paplašināšanos Latvijas teritorijā (skat tabulu Nr.9).

5.3. Industriālajiem patērētājiem paredzēto rudzu miltu tirgus Latvijas teritorijā

Tabula Nr.6, industriālajiem patērētājiem paredzēto rudzu miltu tirgus Latvijas teritorijā

	Industriālo rudzu miltu realizētais apjoms			
	2011.gads		2012.gads	
	Pēc apgrozījuma, Ls	Pēc apjoma, t	Pēc apgrozījuma, Ls	Pēc apjoma, t
Latvija (no Ziņojuma)	(*)	(*)	(*)	(*)
Baltija (no Ziņojuma)	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Rīgas Dzirnavnīeks” realizācijas apjoms Latvijā/ Baltijā	(*)/(*)	(*)/(*)	(*)/(*)	(*)/(*)
AS „Rīgas Dzirnavnīeks” tirgus daļa Latvijā/ Baltijā, %	(*) (>40)/ (*) (<20)	(*) (>40)/ (*) (<20)	(*) (<40)/ (*) (<20)	(*) (<40)/ (*) (<20)
UAB „Malsena Plus” Baltijā/Latvijā, realizācijas apjoms	(*)/(*)	(*)/(*)	(*)/(*)	(*)/(*)
UAB „Malsena Plus” tirgus daļa Baltijā, ⁴ %	(*) (<20)	(*) (<20)	(*) (<20)	(*) (<20)
AS „Dobeles dzirnavnīeks” realizētais apjoms Latvijā ⁵	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Dobeles dzirnavnīeks” tirgus daļa Latvijā %	-	(*) (<10)	-	(*) (<10)
AS „Jelgavas dzirnavas” realizētais apjoms Latvijā	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Jelgavas dzirnavas” tirgus daļa Latvijā %		(*) (<30)		(*) (<30)
Citi („Tartu Mill” u.c.)		(*)		(*)

Savukārt Lēmuma 5.4.punktā iekļautā informācija liecina, ka AS „Rīgas Dzirnavnīeks” ir nozīmīgs rudzu miltu piegādātājs. Pēc apvienošanās dalībnieku sniegtās informācijas gan AS „Rīgas Dzirnavnīeks”, gan UAB „Malsena Plus” ir būtiska nenoslogota rudzu miltu ražošanas jauda, t.i., AS „Rīgas Dzirnavnīeks” izmanto ap (*) no kapacitātes, bet UAB „Malsena Plus” izmanto ap (*) no kapacitātes.

5.4. Lietas izpētes gaitā tika nosūtīti informācijas pieprasījumi lielajiem miltu iepircējiem SIA „Fazer Latvija”, AS „Hanzas Maiznīcas”, AS „LATVIJAS MAIZNIEKS”, lai iegūtu informāciju par šo sabiedrību miltu piegādātājiem. No atbildēm tika iegūta šāda informācija: (*).

Pēc nejaušības principa tika izvēlēti un aptaujāti vairāki vidējie un mazie miltu pircēji- maizes un konditorejas izstrādājumu ražotāji: SIA „ADUGS”, SIA „MAIZNĪCA FLORA”, SIA „SALDUS MAIZNIEKS”, SIA „KULDĪGAS RPB”, SIA „VECĀ MAIZNĪCA”. Iegūtā informācija ir apkopota tabulā Nr.7 un 8 (*).

Izvērtējot minēto informāciju, jāsecina, ka kviešu miltu gadījumā pārsvarā nozīmīgākie piegādātāji ir AS „Rīgas Dzirnavnīeks” un AS „Dobeles dzirnavnīeks”, bet rudzu miltu gadījumā lielākajiem tirgus dalībniekiem galvenais piegādātājs ir AS „Rīgas Dzirnavnīeks”, bet mazākajiem patērētājiem nozīmīgs piegādātājs ir arī AS „Jelgavas dzirnavas”.

⁴ Domājams Lietuvā.

⁵Iepirktie rudzu milti.

5.5. Barjeras ieiešanai industriālajiem patērētājiem paredzētajos miltu tirgos

Ziņojumā norādīts (*).

Lietas izpētes laikā tika konstatēts, ka lietā definētajos tirgos, kas ir saistīti ar miltu ražošanu un tirdzniecību, pastāv šādas ienākšanas barjeras:

- 1) kviešu miltu realizācijas tirgos ir augsta koncentrācija, rudzu miltu tirgū industriālajiem patērētājiem koncentrācija ir nedaudz zemāka;
- 2) graudu pārstrādes uzņēmuma izveidei ir nepieciešami būtiski finansiāli ieguldījumi;
- 3) iedzīvotāju skaits un līdz ar to personu skaits, kas patērē no miltiem gatavotus izstrādājumus, samazinās;
- 4) apvienošanās dalībnieku brīvās graudu pārstrādes jaudas, kas norāda uz augstu tirgus piesātinājumu ar miltu produkciju.

5.6. Lielo miltu pircēju konkursi

Lietas izpētes laikā tika iegūta informācija no dažiem lielākajiem apvienošanās dalībnieku klientiem Latvijas teritorijā, t.i., AS „Hanzas maiznīcas”, SIA „ADUGS”, SIA „Fazer Latvija”.

SIA „Fazer Latvija” 16.05.2013. vēstulē Nr.21 ir norādīts, ka (*).

Savukārt UAB „Malinvest” 30.05.2013. vēstulē ir norādīts, ka (*).

17.05.2013. AS „Hanzas maiznīcas” vēstulē Nr.1-3/74 ir norādīts, ka (*).

SIA „ADUGS” 21.05.2013. vēstulē Nr.68/272 ir norādīts, ka (*).

KP Lietas izpētes gaitā ieguva informāciju par to, vai apvienošanās dalībnieki ir piedalījušies viena un tā paša industriālā miltu pircēja rīkotajos konkursos. Minētā informācija apkopota tabulā Nr.9.

Tabula Nr.9, AS „Rīgas Dzirnavnieks” un UAB „Malsena Plius” piedalīšanās konkursos (*).

Izvērtējot minēto, var secināt, ka AS „Rīgas Dzirnavnieks” un UAB „Malsena Plius” ir piedalījušās maiznieku konkursos par miltu piegādi gan Latvijas lielākajiem, gan mazākajiem uzņēmumiem. Minētais norāda, ka abi uzņēmumi bija uzskatāmi par konkurentiem šajā konkrētajā tirgū.

5.7. Alternatīva esošajiem piegādātājiem

SIA „ADUGS” 21.05.2013. vēstulē Nr.68/272 ir norādīts, ka (*).

17.05.2013. AS „Hanzas maiznīcas” vēstulē Nr.1-3/74 ir norādīts (*).

AS „LATVIJAS MAIZNIEKS” 13.06.2013. vēstulē Nr.01-09/152 ir norādīts, ka (*).

SIA „Maiznīca Flora” 14.06.2013. vēstulē ir norādīts: (*).

Izvērtējot minēto, var secināt, ka faktiskā miltu piegādātāju alternatīva Latvijas lielākajiem maizes un konditorejas izstrādājumu ražotājiem, gadījumā, ja tie neizvēlas apvienošanās dalībnieku saražotos miltus, ir „Kauno Grudai”, UAB „Malsena Plius”, Polijas piegādātāji (mazākā mērā), mazākajiem maizes un konditorejas izstrādājumu ražotājiem arī mazākie Latvijas (SIA „Zelta vārpa agro”) un Lietuvas miltu ražotāji, kas atrodas Latvijas robežas tuvumā (Litagra grupa), piemēram, „Joniškio grudai”.

Līdz ar to var secināt, ka apvienošanās gadījumā lielajiem kviešu miltu iepircējiem apvienošanās rezultātā samazinās pieejamo alternatīvu skaits. Ievērojot loģistikas izmaksas,

alternatīvo ārvalstu piegādātāju piegādes Latvijas miltu izstrādājumu ražotājiem visdrīzāk būs dārgākas.

5.8. AS „Rīgas Dzirnavnieks” tirgus daļas samazinājums 2012.gadā

Apvienošanās dalībniekiem tika pieprasīta informācija par to, kāpēc samazinājās AS „Rīgas Dzirnavnieks” tirgus daļa industriālajiem patērētājiem paredzēto kviešu miltu tirgū Latvijas teritorijā un kuri uzņēmumi uzskatāmi par jaunienācējiem Latvijas miltu tirgū. UAB „Malinvest” 30.05.2013. vēstulē ir norādīts, ka (*).

Ziņojumā ir norādīts, ka „Pēc mūsu rīcībā esošās informācijas pēdējo trīs gadu laikā industriālajā kviešu miltu tirgū ir bijuši šādi nozīmīgi jaunienācēji:

- 1) AB „Joniškio grudai”;
- 2) „Gdanskie Mlyny” Sp.z o.o.;
- 3) AB „Kauno Grudai”.

Saskaņā ar mūsu aptuvenām aplēsēm AB „Joniškio grudai” tirgus daļa industriālajā kviešu miltu tirgū Latvijā ir aptuveni 3%, savukārt „Gdanskie Mlyny” Sp.z o.o. realizētais miltu apjoms Latvijā bija ap 400 tonnām mēnesī, kas ir uzskatāms par nozīmīgu apjomu, un sastādīja aptuveni 10% no Latvijā industriālā kviešu miltu tirgus apjoma.

Izvērtējot minēto informāciju, jāsecina, ka jaunienācēju šajā konkrētajā tirgū ir maz un to ietekme salīdzinoši neliela. Tāpēc esošā konkurences līmeņa saglabāšanai ir nepieciešama vismaz esošo tirgus dalībnieku klātbūtne šajā konkrētajā tirgū.

5.9. Gala patērētājam paredzēto kviešu miltu tirgus

Tabula Nr.10, Gala patērētājam paredzēto kviešu miltu tirgus

	Gala patērētājam paredzēto kviešu miltu apjoms			
	2011.gads		2012.gads	
	Pēc apgrozījuma, Ls	Pēc apjoma, t	Pēc apgrozījuma, Ls	Pēc apjoma, t
Latvija	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Rīgas Dzirnavnieks” Latvijā realizētais apjoms	(*)	(*) (ieskaitot Optima, Favorit)	(*)	(*) (ieskaitot Optima, Favorit)
AS „Rīgas Dzirnavnieks” tirgus daļa Latvijā, %	(*) (<40)	(*) (<30)	(*) (<30)	(*) (<30)
UAB „Malsena Plus” ⁶ realizētais apjoms Latvijā	-	(*)	(*) (<10)	(*) (<10)
UAB „Malsena Plus” tirgus daļa Latvijā, %	-	(*) (<10)	(*) (<10)	(<10) (*)
AS „Dobeles dzirnavnieks” realizētais apjoms Latvijā	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Dobeles dzirnavnieks” tirgus daļa*Latvijā %	-	(*) (<40)	-	(*) (<40)
Citi (Tartu Mill. daļa privāto preču zīmju miltu):	-	(*) (<40)	-	(*) (>40)

*Jāņem vērā, ka AS „Dobeles dzirnavnieks” ir saistītais uzņēmums „Tartu Mill”, kas arī Latvijas teritorijā realizē kviešu miltus.

⁶08.05.2013. SIA „MAXIMA Latvija” vēstulē Nr.260 sniegtā informācija par no UAB „MalsenaPlus” iepirkto miltu apjomu.

Nielsen informācija:

Tabula Nr.11, Latvija Modern trade (*).

SIA „MAXIMA Latvija” (turpmāk – MAXIMA) 08.05.2013. vēstulē Nr.260 ir norādīts, ka (*).

SIA „Rimi Latvia” 31.05.2013. vēstulē Nr.01/01-369 ir norādīts, ka (*).

13.06.2013. SIA „Palink” vēstulē norādīts: (*).

UAB „Malinvest” 30.05.2013. vēstulē ir norādīts, ka (*).

Tādējādi gan apvienošanās dalībnieki, gan Latvijas lielākie mazumtirgotāji norāda uz otras puses tirgus varu. No minētā var secināt, ka minētās puses ir samērā līdzvērtīgi darījuma partneri.

Barjeras

Lietas izpētes laikā ir iegūta informācija, ka šajā tirgū par barjerām ir uzskatāmas loģistikas izmaksas un zīmola lojalitāte. Zīmola lojalitāte ir vērtējama kā būtiska, jo Latvijas kviešu miltu mazumtirdzniecībā ir divas būtiskas preču zīmes: AS „Dobeles dzirnavnieks” ražotie milti „Ekstra” un AS „Rīgas Dzirnavnieks” ražotie milti „Hercogs”.

KP atzīst, ka minētās barjeras ir būtiskas jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai tirgū.

Tādējādi var secināt, apvienošanās tiešā veidā neizraisīs koncentrācijas palielināšanos miltu mazumtirdzniecībā. Taču tā palielinās AS „Rīgas Dzirnavnieks” preču portfeļa konkurētspēju. Turklāt AS „Rīgas Dzirnavnieks” milti ar preču zīmi „Hercogs” ir otrs populārākais miltu veids, tam ir būtiska tirgus daļa.

Vienlaicīgi KP norāda, ka kaut arī AS „Dobeles dzirnavnieks” kopā ar saistīto uzņēmumu „Tartu Mill” īpatsvars kviešu miltu, kas paredzēti gala patērētājiem, tirgū ir būtiskāks nekā AS „Rīgas Dzirnavnieks” (kopā ar UAB „Malsena Plus”) produkcijas īpatsvars, AS „Rīgas Dzirnavnieks” ir arī ļoti ievērojams tirgus dalībnieks, kura produkcija ir iecienīta un nepieciešama patērētājiem. Ievērot teikto, KP secina, ka šajā tirgū, ņemot vērā konstatētās barjeras, ir svarīgi saglabāt pietiekošu izvēli Latvijas patērētājiem. Turklāt milti ar preču zīmi „Hercogs” ir būtiska šī piedāvājuma sastāvdaļa.

5.10. Gala patērētājam paredzēto rudzu miltu tirgus

Tabula Nr.12, Gala patērētājam paredzēto rudzu miltu tirgus

	Gala patērētājam paredzēto rudzu miltu apjoms			
	2011.gads		2012.gads	
	Pēc apgrozījuma, Ls	Pēc apjoma, t	Pēc apgrozījuma, Ls	Pēc apjoma, t
Latvija (Ziņojumā iekļautā informācija)	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Rīgas Dzirnavnieks”: Latvijā realizētais apjoms	(*)	(*)	(*)	(*)
AS „Rīgas Dzirnavnieks”	(*)	(*)	(*)	(*)

tirgus daļa Latvijā, %	(<40)	(<30)	(<30)	(<20)
UAB „Malsena Plus” ⁷ realizētais apjoms Latvijā	(*) (<10)	(*) (<10)	(*) (<10)	(*) (<10)
UAB „Malsena Plus” tirgus daļa Latvijā, %	(*) (<10)	(*) (<10)	(*) (<10)	(*) (<10)
AS „Dobeles dzirnavnieks” realizētais apjoms Latvijā	-	(*)	-	(*)
AS „Dobeles dzirnavnieks” tirgus daļa Latvijā %	-	(*) (<10)	-	(*) (<10)
Citi:	-	(*) (>70)	-	(*) (>80)

Šī konkrētā tirgus apjoms ir neliels, tāpēc šīs Lietas ietvaros tas netiek padziļināti analizēts.

5.11. Efektivitātes ieguvumi

Ziņojumā ir norādīts, ka paredzamā apvienošanās paaugstinās apvienošanās dalībnieku efektivitāti, ko radīs iespējamās sinerģijas. Sinerģijas radīsies pateicoties dažādu aktīvu, darba spēka un pieredzes un zināšanu („know how”) apvienošanai un integrācijai. Rezultātā apvienošanā iesaistītās sabiedrības patērētājiem un klientiem spēs nodrošināt konkurētspējīgus produktus, kā arī konkurēt ar konkurentiem, kas jau šobrīd aktīvi strādā Baltijas līmenī un kurām kā starptautiskas miltu ražošanas sabiedrību grupas dalībniecēm ir piekļuve grupas sabiedrību ārvalstīs kapitālam un resursiem tādas kā, Vācijas lielākais miltu ražotājs „Saalemuhle Alsleben” GmbH un tā atkarīgie AS „Dobeles Dzirnavnieks” un AS „Tartu Veski” („Tartu Mill”) (*).

Izvērtējot minēto, var secināt, ka ieguvumi no konkrētās apvienošanās var tikt iegūti visās uzņēmumu funkcionēšanai svarīgajos ražošanas un realizācijas posmos un tādējādi apvienotais uzņēmums noteikti nostiprinās savas pozīcijas Lietuvā definētajos konkrētajos tirgos. Tas būs tiešais apvienošanās dalībnieku ieguvums no šo uzņēmumu apvienošanas.

5.12. AS „Rīgas Dzirnavnieks” finansiālais stāvoklis

Lietas izpētes noslēgumā KP rīcībā nonāca AS „Rīgas Dzirnavnieks” 2012.gada pārskats, kur norādīts, ka pārskata gadā uzņēmumam bija zaudējumi. Savukārt minētā dokumenta daļā Nr.30 „Uzņēmuma darbības turpināšana” ir norādīts, ka „Uzņēmuma spēja turpināt savu darbību nākotnē ir atkarīga no tālākā mātes uzņēmuma sniegtā atbalsta, sniedzot Uzņēmumam aizņēmumus un garantijas īstermiņa aizņēmumu saņemšanai bankās”.

6. Citu tirgus dalībnieku sniegtā informācija par apvienošanās ietekmi

16.05.2013. SIA „Fazer Latvija” vēstulē Nr.21 ir norādīts, ka (*).

SIA „ADUGS” 21.05.2013. vēstulē Nr.13.05.2013. Nr.794 ir norādīts, „*Kā minētā apvienošanās ietekmēs konkurences apstākļus tirgū, grūti spriest – šī apvienošanās var radīt kā pozitīvas sekas, tā arī negatīvas*”.

⁷08.05.2013. SIA „MAXIMA Latvija” vēstulē Nr.260 sniegtā informācija par no UAB „Malsena Plus” iepirkto miltu apjomu.

17.05.2013. AS „Hanzas maiznīcas” vēstule Nr.1-3/74 norādīts, ka „Uzskatām, ka UAB „Malsena Plius” un AS „Rīgas Dzirnāvnīeks” var negatīvi ietekmēt konkurences apstākļus Latvijas teritorijā”.

Savukārt 04.06.2013. „Hanzas maiznīcas” vēstulē Nr.1-3/80 ir norādīts, ka „Konkurences (konkurentu skaita) samazināšanās noteiktā tirgus segmentā vai teritorijā palielina miltu cenu pieauguma un iespējamu tirgus pārdales risku, kas savukārt var ietekmēt gala produkta – maizes izstrādājumu pašizmaksu. Jauniem tirgus dalībniekiem ienākšana tirgū ir apgrūtināta dēļ lieliem nepieciešamajiem kapitālieguldījumiem (iekārtas, ēkas uc.). Jau gatavās produkcijas (miltu) transportēšana lielākos attālumos mūsdiā padarīs produkcijas cenas nekonkurētspējīgas, salīdzinot ar vietējiem tirgus dalībniekiem”.

05.07.2013. Latvijas Maiznieku biedrības vēstulē ir norādīts, ka „Latvijas Maiznieku biedrība no biedriem nav saņēmusi informāciju, ka AS „Rīgas dzirnāvnīeks” apvienošanās ar UAB „Malsena Plius” varētu samazināt konkurences intensitāti miltu tirgū ar visām no tā izrietošajām sekām”. „Latvijas Maiznieku biedrība augstākminēto apvienošanās pieņem jau kā notikušu faktu un izsaka viedokli, ka īpašnieku maiņa nav svarīgākais, galvenais ir turpināt „Rīgas dzirnāvnīeka” pamatdarbības virzienus – labības iepirkšanu, pārstrādi un pārdošanu, kā arī miltu, pārslu, putraimu un citu labības produktu ražošanu, tirgošanu, nodarbināt Latvijā dzīvojošo darbaspēku, kā arī turpināt attīstīt un modernizēt ražošanu.

„Latvijas miltu ražotāji ir vai nu ļoti lieli, vai mazi, vidēju ražotāju nav, tomēr mazie graudu pārstrādātāji nevar nodrošināt pastāvīgu miltu kvalitāti un apjomu. Kā arī Latvijas maizniekiem ir augstākas prasības attiecībā pret ražošanā izmantojamo miltu kvalitāti nekā Lietuvā.”

14.06.2013. SIA „Maiznīca Flora” vēstulē ir norādīts: „Uzskatām, ka minētā apvienošanās būtiski neietekmēs konkurences apstākļus miltu tirgū Latvijas tirgū Latvijas teritorijā”.

SIA „Vecā maiznīca” 12.06.2013. vēstulē Nr.34 ir norādīts, ka „Mēs uzskatām, ka notiekošā apvienošanās nāks tikai par labu Latvijas tirgum”.

SIA „Kuldīgas RPB” 12.07.2013. vēstulē Nr.74 ir norādīts, ka (*).

SIA „Saldus Maiznieks” 17.06.2013. vēstulē Nr.01-06/9 ir norādīts, ka „SIA „Saldus Maiznieks” miltu piegādātāju izvēlē paredzams, ka nebūs būtiskas izmaiņas”.

AS „LATVIJAS MAIZNIEKS” 13.06.2013. vēstulē Nr.01-09/152 ir norādīts, ka „minētā apvienošanās pēc AS „LATVIJAS MAIZNIEKS” domām neietekmēs konkurences apstākļus miltu tirgū Latvijas (Baltijas) tirgū.”

Izvērtējot minēto, KP secina, ka daļa lielāko Latvijas miltu pircēju izsaka negatīvu viedokli par minēto apvienošanās, kas var izraisīt cenu celšanos, tādējādi atstājot ietekmi uz gala patērētājiem, bet Latvijas maizes un konditorejas izstrādājumu ražotāji ir norādījuši, ka apvienošanās neietekmēs konkurences apstākļus miltu tirgū. Arī Latvijas Maiznieku biedrība norāda, ka apvienošanās neradīs būtiskas sekas konkurencei. Vienlaicīgi Latvijas Maiznieku biedrība norāda uz Latvijas dzirnāvnīeku nozīmīgumu miltu tirgū un faktu, ka ir svarīgi saglabāt esošo miltu ražošanu Latvijas teritorijā.

7. Gala secinājumi

Izvērtējot minēto, var secināt, ka vistiešākā apvienošanās ietekme būs konkurences zaudēšana to uzņēmumu starpā, kas apvienojas. Piemēram, ja pirms apvienošanās viens no uzņēmumiem, kas apvienojas, piemēram, AS „Rīgas Dzirnāvnīeks”, būtu paaugstinājis savu cenu, tā pārdošanas apjomi būtu nedaudz samazinājušies par labu otram uzņēmumam, t.i., UAB „Malsena Plius”. Apvienošanās samazinās spiedienu uz cenu. Šo konkurences spiediena samazinājums varētu radīt cenu pieaugumu ar miltu tirdzniecību saistītajos konkrētajos tirgos uz ko ir norādījuši divi no trim lielākajiem miltu pircējiem. Turklāt kviešu miltu tirgus

struktūra ir tāda, kas padara miltu patērētājus tieši atkarīgus no viena vai otra lielākā Latvijas miltu ražotāja.

Visbūtiskāk apvienošanās ietekmēs konkurences apstākļus industriālajiem patērētājiem paredzēto kviešu miltu tirgū Latvijas teritorijā. KP, veicot tirgus izpēti saistībā ar šo apvienošanos, ir secinājusi, ka kviešu miltu realizācijas tirgū industriālajiem patērētājiem Latvijas teritorijā ir izteikts divu uzņēmumu – AS „Rīgas Dzirnavnīeks” un AS „Dobeles dzirnavnīeks” (kopā ar saistīto uzņēmumu „Tartu Mill”) duopols, pārējo tirgus dalībnieku tirgus daļas ir mazas. Viena no šo lielo uzņēmumu – AS „Rīgas Dzirnavnīeks” - apvienošanās ar konkurējošo uzņēmumu UAB „Malsena Plius” šajā konkrētajā tirgū izraisīs apvienotā uzņēmuma tirgus/darījuma varas palielināšanos. Tādējādi industriālo miltu patērētājiem samazināsies piegādātāju skaits, kas ietekmēs Latvijas lielākos industriālos miltu patērētājus, kuriem kviešu miltu pieprasījuma nodrošināšanai ir jāsadarbojas ar salīdzinoši lielajiem Latvijas un Lietuvas miltu ražotājiem.

Lietas izpētes gaitā, aptaujājot miltu patērētājus, ir secināts, ka Latvijas industriālie miltu patērētāji pamatā lielāko apjomu no savu miltu patēriņa iepērk no AS „Rīgas Dzirnavnīeks” un AS „Dobeles dzirnavnīeks”, t.i., tikai atsevišķi industriālo kviešu miltu patērētāji iepērk no Lietuvas, Polijas un nelielajiem Latvijas miltu ražotājiem apjomu, kas ir ap 30% no tiem nepieciešamā kviešu miltu apjoma (ir vairāki uzņēmumi, kuri iegādājas aptuveni 10% no sava patēriņa no Lietuvas, Igaunijas vai nelielajiem Latvijas ražotājiem). Lietas izpētes laikā iegūtie fakti liecina, ka par efektīviem konkurentiem apvienošanās dalībniekiem ir uzskatāmi AS „Dobeles dzirnavnīeks” (kopā ar „Tartu Mill”), „Kauno Grudai”, mazākā mērā dēļ ražošanas kapacitātes nepietiekamības – „Joniškio grudai”, kura atrodas salīdzinoši tuvu Latvijas robežai. Miltu piegādē no Lietuvas jāņem vērā transporta izmaksas, kas ir aptuveni 20 EUR par 1t miltu, no Polijas šīs izmaksas ir vēl būtiskākas.

Tādējādi minēto iemeslu dēļ pastāv daļēja pārklāšanās starp ģeogrāfiskām teritorijām un lielākie uzņēmumi Lietuvā, Latvijā, Igaunijā būtu vērtējami gan kā konkurenti, ņemot vērā, ka tie realizē noteiktu apjomu pašlaik Latvijas tirgū, gan vēl lielākā mērā kā potenciālie konkurenti.

Tādējādi samazināsies konkurences intensitāte un potenciālās konkurences spiediens nākotnē. Apvienošanās sekas pamatā var izpausties kā AS „Rīgas Dzirnavnīeks” tirgus varas pieaugums dēļ sinerģijas, kas rodas no apvienošanās un iespējām racionalizēt un konsolidēt ražošanas un pārdošanas procesu, nevis tieši no apvienotā tirgus dalībnieka tirgus daļas pieauguma. Taču fakts, ka apvienojas divi konkurenti, kuri piedalās industriālo miltu patērētāju konkursos, kurus tradicionāli organizē lielākie maizes un konditorejas izstrādājumu ražotāji, nozīmē, ka apvienojas tiešie konkurenti. Gadījumā, ja UAB „Malsena Plius” būtu uzvarējusi konkursos, kuros tā bija piedalījusies 2012.gadā, tās tirgus daļa Latvijas teritorijā būtu lielāka un līdz ar to lielākā būtu arī koncentrācija šīs apvienošanās sakarā. Turklāt miltu piegādi UAB „Malsena Plius” varētu arī nodrošināt, jo tai ir būtiska neizmantotā kviešu miltu ražošanas jauda.

Lietas izpētes gaitā ir secināts, ka AS „Rīgas Dzirnavnīeks” ir nozīmīgs industriālajiem patērētājiem paredzēto rudzu miltu tirgus dalībnieks Latvijas teritorijā, taču tirgū ir vēl arī citi piegādātāji, piemēram AS „Jelgavas dzirnavas”, kurai ir nesen veikts modernizācijas process un ir iespēja būtiski palielināt rudzu miltu realizācijas apjomu.

Savukārt attiecībā par gala patērētājiem paredzēto kviešu miltu tirgu Latvijas teritorijā KP secina, ka apvienošanās ietekmēs konkurences apstākļus kviešu miltu tirgū gala patērētājiem, kas var rezultēties cenu kāpumā un tieši ietekmēt patērētājus Latvijā. Tāpēc ir svarīgi saglabāt vismaz esošo konkurences līmeni šajā tirgū.

Vienlaicīgi KP secina, ka, apvienojoties konkurentiem, palielināsies Lietā definēto miltu tirgus caurskatāmība Latvijā kopumā.

Iepriekš norādītie riski radīs konkurences samazināšanos Lietā definētajos tirgos, kas saistīti ar miltu ražošanu un realizāciju, kas izpaudīsies kā lielāka patērētāju atkarība, mazāka izvēle un, iespējams, bet prognozējams, arī dārgākas miltu cenas. Uz iespējamo cenu

paaugstināšanos kā būtisku risku ir norādījuši daži no industriālo miltu pircējiem, kā arī daži mazumtirdzniecības uzņēmumi.

KP secina, ka apvienošanās dalībniekiem ir tikai viens efektīvais konkurents – AS „Dobeles dzirnavnieks” (konkurencē par piegādēm lielākajiem miltu pircējiem), jo konkurentiem no Lietuvas un Polijas ir jāreķinās ar transporta izmaksām. Vēl ir jāņem vērā Latvijas maiznieku prasības attiecībā par kvalitāti, uz kurām ir norādījusi gan paši maizes ražotāji, gan Latvijas Maiznieku biedrība. Tādējādi apvienošanās dalībnieku konkurenti no Lietuvas un Polijas nevarēs radīt pietiekošu konkurences spiedienu apvienošanās dalībniekiem, kas var samazināt konkurences intensitāti šajā Lietā definētajos konkrētajos tirgos.

Šajā situācijā, kad Lietā definētajos tirgos jau ir augsta koncentrācija, ir svarīgi saglabāt vismaz esošo konkurences līmeni tirgū. Tāpēc nebūtu vēlams, ja apvienošanās dalībnieki slēgs kādu no miltu ražotnēm Latvijas teritorijā. Situācija ar laiku var mainīties, ja izveidosies būtiskāka starpvalstu miltu tirdzniecība starp Latviju un Lietuvu.

Turklāt Lietas izpētes laikā tika konstatēts, ka Lietā definētajos tirgos, kas ir saistīti ar miltu ražošanu un tirdzniecību, pastāv ienākšanas barjeras.

Iepriekš norādītie apstākļi radīs konkurences samazināšanās riskus, kas izpaudīsies kā lielāka patērētāju atkarība, mazāka izvēle un, iespējams, arī dārgāks piedāvājums, t.i., miltu cena.

Tādējādi Lietas izpētes gaitā KP ir secinājusi, ka apvienošanās rezultātā konkurences samazināšanās notiks šādos konkrētajos tirgos:

- industriālajiem patērētājiem paredzēto kviešu miltu tirgus Latvijas teritorijā;
- industriālajiem patērētājiem paredzēto rudzu miltu tirgus Latvijas teritorijā.

Tā kā ir konstatēti riski konkurencei un patērētājiem, ir pamats KL 16.panta trešās daļas piemērošanai. Atbilstoši tai KP aizliedz apvienošanos, kuras rezultātā var tikt būtiski samazināta konkurence konkrētajā tirgū. Tomēr šāda apvienošanās var tikt atļauta, ja tiek piedāvāti un noteikti saistošie noteikumi, kas novērš negatīvo ietekmi uz konkurenci. Līdz ar to KP uzskata, ka UAB „Malinvest” un AS „Rīgas Dzirnavnieks” apvienošanās ir atļaujama, tikai nosakot apvienošanās dalībniekiem saistošus noteikumus, kas novērš apvienošanās negatīvās sekas konkurencei.

8. Saistošie noteikumi

18.07.2013. KP nosūtīja UAB „Malinvest” vēstuli Nr.1260, kurā tika norādīti riski, kas varētu rasties saistībā ar paziņoto apvienošanos.

25.07.2013. KP saņēma UAB „Malinvest” atbildes vēstuli, kurā tika piedāvāti iespējamie saistošie noteikumi, kuri tika izveidoti, konsultējoties ar KP.

Izvērtējot piedāvātos saistošos noteikumus, KP atzīst par piemērotu un atbilstošu apvienošanās dalībnieku apņemšanos izpildīt saistošos noteikumus attiecībā par līgumu termiņa – seši mēneši – nodrošināšanu pēc pircēja pieprasījuma, kā arī par kviešu un rudzu miltu ražošanas turpināšanu Latvijas teritorijā.

Nemot vērā minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 4.punktu, 8.panta pirmās daļas 5.punktu, 15.panta pirmās daļas 3.punktu un otro daļu un 16.panta trešo daļu, Konkurences padome

nolēma:

Atļaut apvienošanos, kas ir notikusi UAB „Malinvest” iegādājoties AS „Rīgas Dzirnavnieks” akcijas, nosakot apvienošanās dalībniekiem un to saistītajiem tirgos dalībniekiem saistošos noteikumus:

- 1) UAB „Malinvest” un tās saistītie uzņēmumi apņemas pēc klientu pieprasījuma un izvēles turpmāk slēgt līgumus par miltu piegādi Latvijas Republikas teritorijā uz termiņu ne mazāku par sešiem mēnešiem;
- 2) piecus gadus AS „Rīgas Dzirnavnieks” apņemas saražot un nodrošināt Latvijas Republikas industriālajiem klientiem nepieciešamā sortimentā un daudzumā kviešu miltus, nodrošinot tās specifiskās prasības, kādas esošajiem klientiem ir uz apvienošanās brīdi.
- 3) trīs gadus AS „Rīgas Dzirnavnieks” apņemas sabiedrības finanšu situācijas un ražošanas jaudu iespēju robežās nodrošināt rudzu miltus Latvijas Republikas industriālajiem klientiem nepieciešamajā sortimentā un daudzumā.

Konkurences padome pēc 2015.gada 1.janvāra var pārskatīt noteiktos saistošos noteikumus pēc pamatota UAB „Malinvest” lūguma.

Saskaņā ar KL 8.panta otro daļu KP lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – ierobežotas pieejamības informācija.

Priekšsēdētāja

S.Ābrama